

Asia: VN/22490/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi pienhiukkasten, pilvien ja hivenkaasujen tutkimusinfrastruktuurin (ACTRIS ERIC) oikeushenkilöllisyydestä ja osittaisesta verovapaudesta Suomessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Akatemian lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pienhiukkasten, pilvien ja hivenkaasujen tutkimusinfrastruktuurin (ACTRIS-ERIC) oikeushenkilöllisyydestä ja osittaisesta verovapaudesta Suomessa.

Kansallisen tutkimusinfrastruktuuripolitiikan kehittämiseksi ja tutkimusinfrastruktuureihin liittyvien kustannusten rahoittamiseksi on valtion budjetissa (opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla) ollut vuodesta 2012 lähtien tutkimusinfrastruktuurimomentti (29.40.22). Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi 2.12.2011 Suomen Akatemian tehtäväksi kansallisen tutkimusinfrastruktuurien asiantuntijaryhmän asettamisen sekä edellä mainitun määrärahan (29.40.22) hallinnoinnin.

Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurikomitea vastaa Suomen Akatemiaa koskevan lain mukaan Suomen kansallisesta ja kansainvälisestä tutkimusinfrastruktuuritoiminnasta ja rahoituksesta. Tutkimusinfrastruktuuritoiminnan lyhyen aikavälin tarkoituksena on vakiinnuttaa kansallinen tutkimusinfrastruktuuripolitiikka läpinäkyväksi, toimialat läpäiseväksi ja ennakoitavaksi kokonaisuudeksi. Johdonmukainen ja hyvin suunniteltu toiminta vahvistaa yhteistyötä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kesken, tehostaa tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäyttöä sekä aktivoi yhteisiä investointeja.

Rahoitettavien tutkimusinfrastruktuurien on täytettävä kansallisen infrastruktuurin tunnusmerkit laajasti kotimaisia ja ulkomaisia tahoja palvelevana toimijana. Tutkimusinfrastruktuurikomitean kriteeristön perusteella infrastruktuurien on mahdollistettava korkeatasoista huippututkimusta, oltava avoimia niin käyttöön kuin dataankin liittyvissä kysymyksissä, oltava strategisesti merkittäviä isäntäorganisaatioille, tuotettava lisäarvoa innovaatio- ja liiketoimintaan ja järjestettävä hallinnollinen toiminta sekä talous kestäväälle pohjalle.

Tutkimusinfrastruktuurikomitea päätti hyväksyä kokouksessaan 24.10.2018 suomalaisten toimijoiden päämajahakemuksen jättämisen ACTRISn väliaikaiselle hallitukselle päämajan sijoittamiseksi Suomeen. Samalla päätöksellä Tutkimusinfrastruktuurikomitea varautui vuosittaiseen, arviolta 500 000 euron suuruiseen isäntämaakontribuutioon sekä kattamaan 50% Suomen jäsenmaksusuudesta perustettavalle ACTRIS-ERIClle. Sekä isäntämaakontribuutio että jäsenmaksu on jaettu puoliksi liikenne- ja viestintäministeriön / Ilmatieteenlaitoksen kanssa.

Keskeisenä tavoitteen ACTRIS-ERICssa ja sen tarjoamissa palveluissa on turvata pitkäaikainen ja monipuolinen ilmähätutkimus Euroopan tasolla ja tarjota tukea yhteiskunnan haasteisiin, joihin lukeutuvat mm. huono ilmanlaatu ja ilmastonmuutos. ACTRIS-ERICn palveluiden avulla on tavoitteena parantaa tietämystä ilmähän prosesseista ja niiden vaikutuksista ilmastoon, ilmanlaatuun ja ihmisten terveyteen. ACTRIS-ERIC tukee ilmastonmuutoksen tutkimusta tarjoamalla tieteellistä tietoa ja analyyseja ilmähän ilmiöistä, mikä on olennaista ilmastomallien parantamiseksi ja ilmastopolitiikan tueksi.

ACTRIS-ERICn erityiset hyödyt Suomelle ovat moninaiset. Ensinnäkin tutkimusinfrastruktuurin päämajan sijoittuminen Suomeen vahvistaa suomalaisten kansainvälistä johtajuutta ilmähätieteissä ja lisää Suomen vetovoimaa tiedeyhteisössä. Tämä edistää ACTRIS-ERICin yhteistyötä suomalaisten ja kansainvälisten yritysten kanssa, tukien innovaatioiden kehittämistä ja luoden uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomi hyötyy merkittävästi myös EU puiteohjelmärahoituksen tutkimusinfrastruktuureille kohdennetusta rahoituksesta, josta ACTRIS-ERIC kotiuttaa huomattavan osuuden. Mikä edelleen tukee kansallista tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Suomen Akatemia pitää valtioneuvoston tavoin Suomen aktiivista ja sujuvaa toimijuutta tässä tutkimuksen infrastruktuurissa tärkeänä laadukkaan ilmähätutkimuksen sekä kansallisen että kansainvälisen vaikuttavuuden tukemiseksi. Suomen Akatemia pitää kannatettavana hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi pienhiukkasten, pilvien ja hivenkaasujen tutkimusinfrastruktuurin (ACTRIS-ERIC) oikeushenkilöllisyydestä ja osittaisesta verovapaudesta Suomessa.

Särkioja Merja
Suomen Akatemia